

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту у виробничій сфері

ШЕВЧУК АНДРІЙ ОЛЕГОВИЧ

УДК 339.378

ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ РЕСУРСАМИ НА
ПІДПРИЄМСТВІ, НА ПРИКЛАДІ ЗАЛУЧАНСЬКЕ МПД ДПІ “УКРСПИРТ”

Спеціальність 073 “Менеджмент”

АВТОРЕФЕРАТ

наукової роботи на здобуття кваліфікації магістра

Тернопіль – 2018

Робота виконана на кафедрі менеджменту у виробничій сфері факультету економіки та менеджменту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, асистент
Оксентюк Роман Андрійович,
кафедра менеджменту у виробничій сфері
факультету економіки та менеджменту
Тернопільського національного технічного
університету імені Івана Пулюя

Рецензент:

кандидат технічних наук, доцент
Стойко Ігор Іванович,
кафедра менеджменту інноваційної діяльності та
підприємництва факультету економіки та
менеджменту Тернопільського національного
технічного університету імені Івана Пулюя

Захист відбудеться “ ” лютого 2018 р. о 9⁰⁰ год. на засіданні екзаменаційної комісії у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя

Науковий керівник

Р. А. Оксентюк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми зумовлена тим, що економічний розвиток будь-якого підприємства та зростання ефективності виробництва у цілому потребує ефективного використання виробничих ресурсів. Важливим постає питання єдиного трактування поняття виробничих ресурсів підприємства. Неврівноважений стан в економіці ще більш загострює проблеми ефективного використання виробничих ресурсів українських підприємств. Забезпечення стійкої конкурентоспроможності підприємства та підвищення ефективності його функціонування в умовах фінансової нестабільності безпосередньо залежить від ефективності використання його виробничих ресурсів. Інтенсивність використання виробничих ресурсів виявляється в таких узагальнюючих показниках, як продуктивність праці, фондівіддача основних виробничих фондів, матеріаломісткість виробництва продукції, а ефективність використання виробничих ресурсів, у свою чергу, виявляється в трьох вимірах: в обсязі та якості виробленої і реалізованої продукції; у величині споживання або витрат ресурсів на виробництво, тобто собівартості продукції; у величині ресурсів, що застосовані, тобто авансованих для господарської діяльності основних і оборотних фондах.

Головною задачею харчової та переробної промисловості є забезпечення потреб споживачів якісними та повноцінними харчовими продуктами у достатній кількості та відповідному асортименті. Виконання цієї задачі може бути забезпечено лише за рахунок оснащення харчових та переробних виробництв ефективним обладнанням та оснащенням, використанням нових технологій і впровадження нових видів продукції. На сьогоднішній день підприємства спиртової галузі, яка після отримання Україною незалежності залишилася в державній власності, працюють рентабельно і з року в рік нарощують виробництво продукції.

Спиртова галузь України, яка є переробником вітчизняної продукції сільського господарства, завжди відносилася до однієї з бюджетоутворюючих. Маючи широкий спектр номенклатури готової продукції, в останні роки галузь була переорієнтована в основному на обслуговуванні вітчизняного ринку лікєро-горілчаної продукції, втративши зовнішні ринки збуту, та ринки збуту технічних спиртів. На сьогодні у спиртовій галузі спостерігається надмірна концентрація управлінської функції, установча замкненість, надмірна зорієнтованість на короткострокову окупність, що шкодить стратегічним інтересам розвитку підприємства. Встановлено, що інноваційно-інвестиційна діяльність досліджуваних підприємств здійснювалось за власні кошти що, переважно, спрямовують інвестиції у придбання машин, обладнання та програмного забезпечення для виробництва. Динаміка капітальних інвестицій відповідає показникам виробництва, реалізації, прибутку, рентабельності, що зазначені вище.

Отже, вищенаведене розкриває актуальність обраної теми магістерської роботи, яка має назву “Дослідження системи управління виробничими ресурсами на підприємстві, на прикладі Залучанське МПД ДП “Укрспирт”.

Метою дипломної магістерської роботи є дослідження системи управління виробничими ресурсами Залучанського МПД ДП “Укрспирт” на наступні роки, що дасть змогу провести реальне оцінювання управління, виробничо-господарської, фінансової, кадрової діяльності спиртового підприємства, а також розроблення теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо покращення системи управління виробничими ресурсами підприємства.

Для досягнення поставленої мети визначено наступні **завдання** дослідження:

- розкрити зміст та особливості управління виробничими ресурсами на підприємстві;
- визначити складові системи управління виробничими ресурсами підприємства;
- вивчити методикку дослідження результативності й ефективності системи управління виробничими ресурсами підприємства;
- зробити загальну характеристику управлінської діяльності Залучанського МПД ДП “Укрспирт”;
- здійснити аналізування управління виробничими ресурсами ДП “Укрспирт”;
- проаналізувати систему управління виробничими ресурсами підприємства;
- здійснити аналізування фінансового стану Залучанського МПД ДП “Укрспирт”;
- запропонувати покращення системи управління виробничими ресурсами на Залучанському МПД ДП “Укрспирт” за рахунок інтенсифікації виробництва;
- рекомендувати зміну асортиментної політики підприємства;
- представити пропозиції з освоєння виробництва нового виду продукції у ДП “Укрспирт”;
- оптимізувати маркетингову діяльність як напрям покращення системи управління виробничими ресурсами Залучанського МПД ДП “Укрспирт”;
- визначити перспективні напрями розвитку підприємств спиртової галузі України;
- обґрунтувати економічну ефективність проектних рішень з покращення системи управління виробничими ресурсами Залучанського МПД ДП “Укрспирт”;
- вивчити коло питань з охорони праці та безпеки в надзвичайних ситуаціях;
- дослідити питання, що торкаються екології досліджуваного підприємства.

Об’єктом дослідження є сукупність управлінських, виробничих та фінансових відносин, процесів, що формуються у процесі функціонування Залучанського МПД ДП “Укрспирт”, яке засноване на державній власності та підпорядковане Івано-Франківському обласному державному об’єднанню спиртової та лікеро-горілчаної промисловості Івано-Франківська, комітету харчової промисловості України.

Предметом дослідження є дослідження та обґрунтування системи управління виробничими ресурсами Залучанського МПД ДП “Укрспирт”.

Методи дослідження. Теоретичну та методологічну основу дослідження становлять загальні положення економічної теорії, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з питань виробничого та фінансового менеджменту, управління проектами, економіки підприємства. У

магістерській роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: теорії систем і системного аналізу; методу порівняння; економіко-статистичного й порівняльного аналізу; факторного та логічного аналізу; графічний; узагальнення; абстрактно-логічний.

Джерела дослідження. Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативні документи, що регламентують діяльність суб'єктів господарювання в Україні; інструктивні матеріали, що регламентують організацію управлінських та фінансових процесів на підприємствах; наукові здобутки вітчизняних вчених-економістів, офіційні статистичні матеріали, підручники та навчальні посібники, публікації у фахових періодичних виданнях, матеріали з мережі Інтернет, , аналітичні публікації в науковій і спеціалізованій літературі, а також матеріали спостережень та опитувань, що їх організувала автор. У процесі наукового дослідження використовувались дані фінансової звітності Залучанського МПД ДП “Укрспирт” за відповідний період, а також матеріали періодичних видань.

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна дипломної магістерської роботи полягає у дослідженні теоретико-методичних засад, розробленні практичних рекомендацій та обґрунтуванні економічного ефекту заходів, спрямованих на підвищення ефективності функціонування системи управління виробничими ресурсами спиртового підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає в удосконаленні системи управління виробничими ресурсами Залучанського МПД ДП “Укрспирт”, обґрунтуванні доцільності здійснення інтенсифікації виробництва; зміни асортиментної політики підприємства; представленні пропозиції з освоєння виробництва нового виду продукції на підприємстві. Розроблені проектні рішення впроваджено у систему управління виробничими ресурсами досліджуваного підприємства, про що свідчить довідка про впровадження.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дипломної магістерської роботи доповідались та отримали позитивну оцінку на науково-практичних конференціях: X Всеукраїнської студентська науково-технічної конференції “Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання” (м. Тернопіль, 25-26 квітня 2017 року), XX науковій конференції ТНТУ ім. І. Пулюя (м. Тернопіль, 17-18 травня 2017 року).

Структура й обсяг дипломної магістерської роботи. Дипломна магістерська робота складається зі вступу, семи розділів, висновків, переліку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи – сторінки комп'ютерного тексту, вона містить 40 таблиць і 17 рисунків, 4 додатків, список використаних джерел із 112 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі розкрита актуальність теми магістерської роботи, встановлено мету та завдання, предмет та об'єкт, методи та інформаційну базу дослідження, а також подано структуру роботи.

У першому розділі “Теоретико-прикладні засади дослідження системи управління виробничими ресурсами на підприємстві” розкрито зміст та особливості управління виробничими ресурсами на підприємстві; визначено складові системи управління виробничими ресурсами підприємства; вивчено методику дослідження результативності й ефективності системи управління виробничими ресурсами підприємства.

Для нормального функціонування кожного підприємства необхідні як грошові, так і оборотні кошти, які використовуються підприємством на придбання оборотних фондів та обігу. У поєднанні з людською працею, розвитком менеджменту різних рівнів виробництва та маркетингом досягається максимальна ефективність використання виробничих фондів і оборотних засобів. Рациональне й економне використання як основних, так і оборотних фондів є першочерговим завданням підприємства. Процес виробництва на будь-якому підприємстві залежить від незалежної взаємодії трьох визначальних його чинників: персоналу (робочої сили), засобів праці та предметів праці. Використовуючи наявні засоби виробництва, персонал підприємства продукує суспільно корисну продукцію або надає виробничі та побутові послуги.

Результативність й ефективність управління сучасним підприємством значною мірою залежать від того, яких принципів дотримуються її керівники, приймаючи управлінські рішення, і які методи вони застосовують для їх реалізації. Правильний вибір забезпечить досягнення бажаного результату найменшими зусиллями. Важливість значення принципів управління полягає у тому, що з їх допомогою керуюча система встановлює правила дій і поведінки, обов’язкові для всіх підпорядкованих їй суб’єктів, узгоджує, об’єднує, координує і регулює їхню діяльність, впливає на процес прийняття та реалізації управлінських рішень, забезпечує вибір адекватних ситуації методів управління тощо. їх формування відбувається під впливом системи пріоритетів та цінностей, що сформувалася в середовищі господарювання.

Ефективніше використання оборотних фондів передбачає передовсім розв’язання конкретних завдань з економії сировини, матеріалів, палива, електроенергії. Заведено розрізняти джерела і шляхи економії матеріальних ресурсів. Джерела економії показують, за рахунок чого можна досягти економії ресурсів, а шляхи економії – як саме, за допомогою яких заходів можна заощаджувати ті чи ті види матеріальних ресурсів. З усієї сукупності можливих заходів щодо економії матеріальних ресурсів слід виокремлювати виробничо-технічні та організаційно-економічні.

Формуючи систему показників ефективності діяльності суб’єктів господарювання доцільно дотримуватися певних принципів, а саме:

- забезпечення органічного взаємозв’язку критерію та системи конкретних показників ефективності діяльності;
- відображення ефективності використання всіх видів застосованих ресурсів;

- можливості застосування показників ефективності до управління різними ланками виробництва на підприємстві (діяльності в організації);
- виконання відповідними показниками стимулюючої функції в процесі використання наявних резервів зростання ефективності виробництва (діяльності).

Система показників ефективності виробництва (діяльності), що її побудовано на підставі зазначених принципів, має включати кілька груп: узагальнюючі показники ефективності виробництва (діяльності); показники ефективності використання праці (персоналу); показники ефективності використання виробничих (основних та оборотних) фондів; показники ефективності використання фінансових коштів (оборотних коштів та інвестицій). Кожна з цих груп включає певну кількість конкретних абсолютних чи відносних показників, що характеризують загальну ефективність господарювання або ефективність використання окремих видів ресурсів.

У другому розділі “Аналізування системи управління виробничими ресурсами Залучанського МПД ДП “Укрспирт” проведено загальну характеристику управлінської діяльності; здійснено аналізування управління виробничими ресурсами; проаналізовано систему управління виробничими ресурсами підприємства; здійснено аналізування фінансового стану Залучанського МПД ДП “Укрспирт”. Залучанське місце провадження діяльності (скорочено – МПД) ДП “Укрспирт” (у минулому ДП “Залучанський спиртовий завод”) засноване на державній власності та підпорядковане Івано-Франківському обласному державному об’єднанню спиртової та лікєро-горілчаної промисловості Івано-Франківська, комітету харчової промисловості України. Юридична адреса виробничого підприємства: Залучанського МПД ДП “Укрспирт”: 78363, Івано-Франківська обл., Снятинський р-н, с. Долішне Залуччя, вул. Заводська, 2.

Організація створена з метою найбільш ефективного використання державного майна шляхом діяльності по запровадженню нових технологій, форм організації виробництва, задоволення потреб у виробництві спирту, а також іншої продукції і послуг, виходячи з виробничих можливостей. Предметом діяльності підприємства є сукупність виробничих, господарських, комерційних, торгівельно-посередницьких, постачальницько-збутових, фінансових і соціальних функцій, робіт і послуг, які виконуються в інтересах самих виробників і споживачів продукції.

Підприємство діє на ринку всієї України, успішно конкурує з вітчизняними виробниками. Організація у даний час співпрацює з постійними покупцями-дистриб’юторами у межах Івано-Франківської обл. та з фірмами інших регіонів України. Вирішальну роль у виробництві горілки відіграє її основа – спирт. Високі органолептичні та фізико-хімічні показники спирту забезпечуються за рахунок використання відбірного екологічно чистого зерна, постійного контролю на всіх стадіях виробництва та гнучкої зміни технологічних параметрів, що враховують культуру перероблюваного зерна. Залучанське МПД ДП “Укрспирт” вважається одним з

найбільших підприємств Івано-Франківщини, яке виробляє спирт на базі сучасних технологій і використовує екологічно чисту сировину.

Структуру управління можна охарактеризувати за такими критеріями: адаптивність (здатність організаційної структури пристосовуватися до змін, що відбуваються у зовнішньому середовищі); адекватність (постійна відповідність організаційної структури параметрам керованої системи); спеціалізація (функціональна замкнутість структурних підрозділів, обмеження та конкретизація сфери діяльності кожної керуючої ланки); оптимальність (налагодження раціональних зв'язків між рівнями та ланками управління); надійність (гарантованість достовірної передачі інформації); економічність (відповідність витрат на утримання органів управління можливостям організації); простота (легкість для персоналу розуміння та пристосування до даної форми управління та участі у реалізації мети організації).

Упродовж 2015-2016 рр. середньооблікова чисельність працівників спиртового підприємства залишалась незмінною – на рівні 62 осіб, однак у 2014 р. цей показник був вищим на 8 осіб. Найбільшу частину персоналу у Залучанському МПД ДП “Укрспирт” зосереджено у виробничій сфері: 47 чол. у 2014 р, 42 та 43 чол. відповідно у 2015 р. та 2016 р. Продуктивність праці Залучанського МПД ДП “Укрспирт” у 2015 р. зросла на 58,9 тис. грн. порівняно з 2014 р. та сягнула 256,2 тис. грн. Також підвищення продуктивності праці спостерігалось і в 2016 році. Вона зросла на 65,1 тис. грн. порівняно з базовим та дорівнювала 262,4 тис. грн. З огляду на те, можна стверджувати, що кадрова складова виробничого потенціалу Залучанського МПД ДП “Укрспирт” є на високому рівні.

У 2016 р порівняно із 2014 р. та 2015 р. збільшився капітал Залучанського МПД ДП “Укрспирт”; також зросли оборотний та власний капітал у 2016 р. Підвищились також поточні зобов'язання і забезпечення у 2016 р. порівняно до попереднього 2015 р. – на 1125 тис. грн. (або 178,3%), що є негативним явищем, однак у 2015 р. у порівнянні до 2014 р. цей показник зменшився на 205 тис. грн. (або 26,3%), що є позитивним у роботі спиртового підприємства.

Результати виробничо-господарської діяльності підприємства покращились за 2016 р. у порівнянні з 2014 р., незважаючи на те, що кредиторська заборгованість у 2016 р. у порівнянні до попереднього 2015 р. значно підвищилась – аж на 805 тис. грн. (або 103,2%), хоча у 2015 р. порівняно до 2014 р. цей показник зменшився на 226 тис. грн. (або 28,9%), що позитивно характеризувало фінансову діяльність спиртового підприємства.

У третьому розділі “Покращення системи управління виробничими ресурсами на Залучанському МПД ДП “Укрспирт” було запропоновано ряд пропозицій, спрямованих на покращення системи управління виробничими ресурсами на спиртовому підприємстві. Першою є покращення системи управління виробничими ресурсами на Залучанському МПД ДП “Укрспирт” за рахунок інтенсифікації виробництва. Для вдосконалення виробничої діяльності було запропоновано вести в експлуатацію модернізований етикетувальний автомат італійського

виробництва SIMI PACKING. Етикетувальна машина володіє виробничою потужністю 4000 етикеток за годину, що значно збільшує потужності виробництва лікєро-горілкової продукції. На Залучанському МПД ДП “Укрспирт” така пропозиція дасть можливість збільшити продуктивність праці, зменшити собівартість продукції за рахунок зменшення чисельності персоналу.

Виробнича потужність Залучанського МПД ДП “Укрспирт” визначається по найбільш вузькому місці – солодовому відділенні і становить 1850 дал/добу. Продуктивність брагоректифікаційного відділення дозволяє підвищити виробничу потужність до 2000 дал / добу. Досягти цього можна завдяки використанню ферментних препаратів взамін солоду. Ці препарати проводять більш глибокий гідроліз крохмалю, за рахунок якого збільшується вихід спирту, відпадає потреба в заготівлі солодового зерна (ячменю, вівса, проса) посівних кондицій. Наведені у розділі розрахунки свідчать, що впровадження на Залучанському МПД ДП “Укрспирт” ферментних препаратів забезпечить значне підвищення економії ефективності спиртового виробництва. При оцукренні ферментними препаратами з зерна, що використовувалось на солод, можна було б додатково одержати 1,5 тис. дал спирту у 2018 р.

Також запропоновано змінити асортиментну політику підприємства. Доцільним буде впровадження ароматних горілок, здійснено розрахунок економічного ефекту. Можна зробити висновок, що підприємство при впровадженні ароматних горілок (настоянок) у власному виробництві зможе отримати значний прибуток. При виробництві 1 тис. дал такої продукції в рік Залучанське МПД ДП “Укрспирт” зможе отримати додаткового прибутку на суму близько 1022282 грн. Такі обсяги є досить реальними виходячи з місткості ринку даного виду продукції, виробничих потужностей підприємства.

Також рекомендовано удосконалення маркетингової діяльності як напрям покращення системи управління виробничими ресурсами Залучанського МПД ДП “Укрспирт”. Було розроблено систему цілей Залучанського МПД ДП “Укрспирт”, яка включає цілі щодо збільшення прибутковості та цілі у виробничому, комерційному, соціальному та економічному напрямі. Необхідною умовою ефективної реалізації запропонованої стратегії є вдосконалення системи мотивації персоналу підприємства. Представлені рекомендаційні заходи щодо удосконалення системи виробничого менеджменту спрямовані на покращення показників економічного зростання на даному підприємстві та збільшення обсягів продажу на 5%. Пропонуємо переглянути організаційну структуру та створити відділ маркетингових досліджень та зовнішньоекономічної діяльності у Залучанському МПД ДП “Укрспирт”. Структура відділу маркетингових досліджень та зовнішньоекономічної діяльності повинна передбачати підбір фахівців з маркетингу належної кваліфікації, розподіл завдань, прав та відповідальності серед працівників маркетингових служб, створення належних умов для ефективної роботи маркетингового персоналу.

У четвертому розділі “Спеціальна частина” досліджено основні показники розвитку вітчизняної спиртової галузі, а також організаційно-правові питання функціонування державного

підприємства в Україні. Для відновлення значення спиртової галузі доцільно внести відповідні зміни до законодавства України. На сьогодні галузь потребує інвестицій. Тому найбільш цивілізованим шляхом для залучення коштів є приватизація окремих спиртових заводів. Негативний процес, коли спиртова галузь, яка роками готувалася під приватизацію через процедуру банкрутства, що передбачало втрату державою активів, за борги зупинено. Спиртовій галузі вдалося врятуватись від банкрутства у 2017 р., за рахунок чого збереглась державна власність та забезпечилась підготовка підприємств до приватизації на основі відкритих прозорих конкурсів з продажу окремих підприємств за програмою Уряду.

Вивчено організаційно-правові питання функціонування державного підприємства в Україні. Підприємство є самостійним суб'єктом права. З одного боку, закон визначає його компетенцію (права та обов'язки) як господарюючого суб'єкта, з другого – зазначає, що підприємство є юридичною особою, яка не має у своєму складі інших юридичних осіб (стаття 1 Закону “Про підприємства в Україні”). Цим підприємство суттєво відрізняється від об'єднань підприємств (господарських об'єднань), до складу яких входять юридичні особи. Як господарюючий суб'єкт з правами юридичної особи підприємство починає діяти від дня його державної реєстрації. Державне підприємство представляє собою організаційно-правову форму підприємства, заснованого на державній власності. Визначення державне вказує, що дане підприємство має особливості правового становища порівняно з недержавними підприємствами.

У п'ятому розділі **“Обґрунтування економічної ефективності”** здійснено розрахунок показників абсолютної результативності пропозицій щодо інтенсифікації виробництва Залучанському МПД ДП “Укрспирт” та заходів зі зміни асортиментної політики підприємства. Відображено розрахунок показників відносної результативності заходів з оптимізації маркетингової діяльності Залучанського МПД ДП “Укрспирт”.

У шостому розділі **“Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях”** досліджено основні завдання в галузі охорони праці досліджуваного спиртового підприємства, здійснено загальний аналіз стану охорони праці, проведено виявлення можливих небезпечних і шкідливих виробничих факторів у діяльності Залучанському МПД ДП “Укрспирт”, розглянуто особливості формування та функціонування системи управління охороною праці спиртового підприємства, проведено аналіз пожежної безпеки та розроблено рекомендації з поліпшення умов охорони праці та пожежної безпеки досліджуваного підприємства. У цьому розділі також розглянуто основні аспекти безпеки в надзвичайних ситуаціях спиртового підприємства.

У сьомому розділі **“Екологія”** досліджено основні аспекти екологічної політики підприємства, висвітлено окремі екологічні інструменти екологічного регулювання. Основними видами економічних інструментів екологічного регулювання є: страхування: видів діяльності відповідно до характеру їх природокористування; ризику підприємницької діяльності; еколого-економічних наслідків підприємницької діяльності; санкції – штрафи за порушення екологічного

законодавства; сертифікати – права на викиди; прав щодо забруднення – на купівлю-продаж; маркетабельні дозволи; прав на екологізорієнтовану діяльність; омпенсаційні виплати реципієнтам за: поліпшення якості середовища шляхом технологічного оновлення; досягнення в галузі раціонального використання природних ресурсів; збереження (досягнення) оптимального стану природного середовища; ціни – цінове програмування розширення екологізорієнтованих секторів ринку; цінове регулювання екологічної виробничої поведінки підприємців; цінове стимулювання вітчизняного виробництва екотехніки, екотехнологій і “зелених” товарів; податки – які орієнтовані на позитивну мотивацію щодо природозберігаючої діяльності (податкові пільги на екологічно зорієнтовані торговельні операції; податкові пільги на функціонування екологічної інфраструктури; податкові пільги на екоінвестиції; платежі за: викиди (скиди) шкідливих речовин в атмосферу, водні джерела, ґрунт; складування (захоронення) шкідливих речовин у природних ландшафтах; фізичні види забруднення навколишнього середовища; кредити та позики – включають: пільгові (на придбання екотехніки та екотехнологій); субсидії (дотації, гранти), які спрямовуються на реалізацію: державних міжнародних екологічних проектів, організацію та фінансування НДДКР; підготовку спеціалістів, підприємців; відповідальність за частину ризику з підприємствами за “пілотними” екологічними проектами; формування екологічної інфраструктури; дослідження вітчизняних “зелених” технологій, альтернативних видів енергії, виробництво екологічно безпечних товарів і екологічно досконалу продукцію; прискорену амортизацію природозберігаючого устаткування; природоохоронну діяльність громадськості та населення тощо; лобіювання (сприяння) – екологічним торговельним операціям; розширенню екологічно орієнтованих секторів економіки.

ВИСНОВКИ

Отже, у представленій дипломній магістерській роботі досліджено теоретичні засади та практичні аспекти процесу управління виробничими ресурсами, а також розроблено проектні пропозиції щодо удосконалення системи управління виробничими ресурсами спиртового підприємства.

Визначено теоретико-прикладні основи дослідження системи формування та використання виробничих ресурсів підприємства. Процес виробництва на будь-якій фірмі залежить від незалежної взаємодії трьох визначальних його чинників: персоналу (робочої сили), засобів праці та предметів праці. Використовуючи наявні засоби виробництва, персонал підприємства продукує суспільно корисну продукцію або надає виробничі та побутові послуги. Поняття “виробничі ресурси підприємства” дуже поширене, але дослідженню цієї категорії присвячено не багато праць, що зумовлює актуальність дослідження цієї економічної категорії. Багато науковців як невід’ємну частину виробничих ресурсів виділяють три їх складові елементи: основні виробничі засоби, основні оборотні кошти та трудові ресурси.

Результативність і ефективність управління сучасним підприємством значною мірою залежать від того, яких принципів дотримуються її керівники, приймаючи управлінські рішення, і які методи вони застосовують для їх реалізації. Правильний вибір забезпечить досягнення бажаного результату найменшими зусиллями. Важливість значення принципів управління полягає у тому, що з їх допомогою керуюча система встановлює правила дій і поведінки, обов'язкові для всіх підпорядкованих їй суб'єктів, узгоджує, об'єднує, координує і регулює їхню діяльність, впливає на процес прийняття та реалізації управлінських рішень, забезпечує вибір адекватних ситуації методів управління тощо. їх формування відбувається під впливом системи пріоритетів та цінностей, що сформувалася в середовищі господарювання.

Залучанське місце провадження діяльності (скорочено – МПД) ДП “Укрспирт” (у минулому ДП “Залучанський спиртовий завод”) засноване на державній власності та підпорядковане Івано-Франківському обласному державному об'єднанню спиртової та лікеро-горілчаної промисловості Івано-Франківська, комітету харчової промисловості України. Юридична адреса виробничого підприємства: Залучанського МПД ДП “Укрспирт”: 78363, Івано-Франківська обл., Снятинський р-н, с. Долішне Залуччя, вул. Заводська, 2.

Основними напрямками діяльності підприємства є:

1. Виробництво спирту етилового з харчової сировини, вуглекислоти, а також іншої продукції і послуг, виходячи з виробничих можливостей.
2. Вивчення, узагальнення, передового досвіду та впровадження сучасної технології по виробництву спирту.
3. Прискорення соціально-економічного розвитку та забезпечення на цій підставі зростання добробуту, поліпшення житлових, культурно-побутових і безпечних умов праці робітників підприємства.
4. Зовнішньоекономічна діяльність.
5. Проведення будівельно-монтажних робіт.
6. Експлуатація свердловин підземних вод.

Проаналізовано рух кадрів Залучанського МПД ДП “Укрспирт” за 2014-2016 рр. Упродовж 2015-2016 рр. середньооблікова чисельність працівників спиртового підприємства залишалась незмінною – на рівні 62 осіб, однак у 2014 р. цей показник був вищим на 8 осіб.

Нами з'ясовано, що за 2014-2016 рр. Залучанське МПД ДП “Укрспирт” покращило свою виробничо-господарську та фінансову діяльність упродовж аналізованого періоду, адже підвищились показники чистого доходу від реалізації продукції, рентабельності та чистого прибутку загалом.

Запропоновано покращення системи управління виробничими ресурсами на Залучанському МПД ДП “Укрспирт” шляхом кількох пропозицій. Першою є покращення системи управління виробничими ресурсами на Залучанському МПД ДП “Укрспирт” за рахунок інтенсифікації

виробництва. Для вдосконалення виробничої діяльності було запропоновано вести в експлуатацію модернізований етикетувальний автомат італійського виробництва SIMI PACKING. Етикетувальна машина володіє виробничою потужністю 4000 етикеток за годину, що значно збільшує потужності виробництва лікєро-горілкової продукції. На Залучанському МПД ДП “Укрспирт” така пропозиція дасть можливість збільшити продуктивність праці, зменшити собівартість продукції за рахунок зменшення чисельності персоналу. Якість етикетки буде відповідати всім сучасним вимогам. Таким чином, завдяки запропонованій технології можна збільшити потужності, зменшити витрати та отримати значно більші прибутки.

Виробнича потужність Залучанського МПД ДП “Укрспирт” визначається по найбільш вузькому місці – солодовому відділенні і становить 1850 дал/добу. Продуктивність брагоректифікаційного відділення дозволяє підвищити виробничу потужність до 2000 дал / добу. Досягти цього можна завдяки використанню ферментних препаратів взаємін солоду. Ці препарати проводять більш глибокий гідроліз крохмалю, за рахунок якого збільшується вихід спирту, відпадає потреба в заготівлі солодового зерна (ячменю, вівса, проса) посівних кондицій. Наведені у розділі розрахунки свідчать, що впровадження на Залучанському МПД ДП “Укрспирт” ферментних препаратів забезпечить значне підвищення економії ефективності спиртового виробництва. При оцукренні ферментними препаратами з зерна, що використовувалось на солод, можна було б додатково одержати 1,5 тис. дал спирту у 2018 р.

Також запропоновано змінити асортиментну політику підприємства. Доцільним буде впровадження ароматних горілок, здійснено розрахунок економічного ефекту. Можна зробити висновок, що підприємство при впровадженні ароматних горілок (настоянок) у власному виробництві зможе отримати значний прибуток. При виробництві 1 тис. дал такої продукції в рік Залучанське МПД ДП “Укрспирт” зможе отримати додаткового прибутку на суму близько 1022282 грн. Такі обсяги є досить реальними виходячи з місткості ринку даного виду продукції, виробничих потужностей підприємства.

Також рекомендовано удосконалення маркетингової діяльності як напрям покращення системи управління виробничими ресурсами Залучанського МПД ДП “Укрспирт”. Пропонуємо переглянути організаційну структуру та створити відділ маркетингових досліджень та зовнішньоекономічної діяльності у Залучанському МПД ДП “Укрспирт”. Структура відділу маркетингових досліджень та зовнішньоекономічної діяльності повинна передбачати підбір фахівців з маркетингу належної кваліфікації, розподіл завдань, прав та відповідальності серед працівників маркетингових служб, створення належних умов для ефективної роботи маркетингового персоналу.

Список опублікованих праць за темою дипломної магістерської роботи

За результатами виконаної дипломної магістерської роботи було опубліковано наступні наукові праці:

1. Шевчук А. О. Визначення ролі виробничих ресурсів у фінансовому зміцненні національних підприємств [Текст] / Р. А. Оксентюк, А. О. Шевчук // Збірник тез X Всеукраїнської студентська науково-технічної конференції “Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання” (25-26 квітня 2017 року). – Том 2. – Т.: ТНТУ, 2017. – С. 133-134 (Економіка, менеджмент, фінанси).

2. Шевчук А. О. Сучасні пріоритети розвитку підприємств спиртової промисловості України [Текст] / Р. А. Оксентюк, А. О. Шевчук // Матеріали XX наукової конференції ТНТУ ім. І. Пулюя (17-18 травня 2017 року). – Т.: ТНТУ, 2017. – С. 220-221 (Менеджмент у виробництві та соціальній сфері).

АНОТАЦІЯ

Шевчук А. О. Дослідження системи управління виробничими ресурсами на підприємстві, на прикладі Залучанське МПД ДП “Укрспирт” [Рукопис]: комплексна дипломна робота на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 073 “Менеджмент” / Андрій Олегович Шевчук; ТНТУ. – Тернопіль: [б. в.], 2018. – с.

Магістерська робота: с., 17 рис., 40 табл., 4 додатків, 112 літературних джерел.

Об’єкт дослідження – сукупність управлінських, виробничих та фінансових відносин, процесів, що формуються у процесі функціонування Залучанського МПД ДП “Укрспирт”, яке засноване на державній власності та підпорядковане Івано-Франківському обласному державному об’єднанню спиртової та лікєро-горілкової промисловості Івано-Франківська, комітету харчової промисловості України.

Метою роботи є дослідження системи управління виробничими ресурсами Залучанського МПД ДП “Укрспирт” на наступні роки, що дасть змогу провести реальне оцінювання управління, виробничо-господарської, фінансової, кадрової діяльності спиртового підприємства, а також розроблення теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо покращення системи управління виробничими ресурсами підприємства.

Методи дослідження – економіко-статистичного, системного та порівняльного аналізу, метод експертного опитування, діалектичного пізнання, економічного синтезу.

Розроблено проектні рішення щодо покращення системи управління виробничими ресурсами Залучанського МПД ДП “Укрспирт”, зокрема запропоновано інтенсифікувати виробництво, змінити асортиментну політику підприємства, освоїти виробництво нового виду продукції на підприємстві.

Результати дослідження впроваджено у діяльності Залучанського МПД ДП “Укрспирт”.

Ключові слова: управління, управлінські процеси, виробничі ресурси, основні фонди, виробничо-господарська діяльність, виробничий менеджмент, виробничий потенціал, фінанси, фінансово-господарська діяльність, прибуток, прибутковість, ефект, ефективність.

ABSTRACTS

Shevchuk A. O. Research of the system of management of industrial resources at the enterprise, for example Zaluchans'ke MPD DP "Ukrspirt" [Manuscript]: comprehensive thesis for obtaining the qualification master's degree in 073 "Management" / Andriy Olegovych Shevchuk; TNTU. – Ternopil: [b. in.], 2018. – p.

Diploma work: pages, 17 figures, 40 tables, 4 appendixes, 112 references.

The object of investigation – a set of administrative, industrial and financial relations, processes that are formed during the operation of Zaluchans'ke MPD DP "Ukrspirt", which is based on state ownership and subordinated to the Ivano-Frankivsk regional state association of alcohol and liquor industry of Ivano-Frankivsk, the Committee of food industry of Ukraine.

The aim of the work is to study the management system of the production resources of Zaluchans'ke MPD DP "Ukrspirt" for the following years, which will allow to carry out a real assessment of the management, production, economic, financial, personnel activities of the alcohol company, as well as the development of theoretical provisions and practical recommendations for improving the production management system enterprise resources.

Research methods – economic and statistical, and comparative analysis, expert survey method, dialectical knowledge, economic synthesis.

The project has been dismantled by the shodo-colored system of managing the vibrolic resources of the Zaluchans'ke MPD DP "Ukrspirt", in particular has been ordered to engage in the activity of the vibrobity, to assimilate the assortment of goods, to master the new type of product on the property.

Result of the dosage in the provinces of the Zaluchans'ke MPD DP "Ukrspirt".

Key words: management, management processes, production resources, fixed assets, production and economic activity, production management, production potential, finance, financial and economic activity, profit, profitability, effect, efficiency.